

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 december 2016

WETSONTWERP

**houdende instemming met het Protocol,
gedaan te Luxemburg op 14 april 2014, tot
wijziging van de Overeenkomst tussen België
en Ierland tot het vermijden van dubbele
belasting en van het ontgaan van belasting
inzake belastingen naar het inkomen,
ondertekend te Brussel op 24 juni 1970**

Blz.

INHOUD

Samenvatting	3
Memorie van toelichting	4
Voorontwerp	17
Advies van de Raad van State	18
Wetsontwerp	21
Protocol	23

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 décembre 2016

PROJET DE LOI

**portant assentiment au Protocole, fait à
Luxembourg le 14 avril 2014, modifiant la
Convention entre la Belgique et l'Irlande en
vue d'éviter la double imposition
et l'évasion fiscale en matière d'impôts
sur le revenu,
signée à Bruxelles le 24 juin 1970**

Pages

SOMMAIRE

Résumé	3
Exposé des motifs	4
Avant-projet	17
Avis du Conseil d'Etat	18
Projet de loi	21
Protocole	23

De regering heeft dit wetsontwerp op 14 december 2016 ingediend.

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 14 décembre 2016.

De “goedkeuring tot drukken” werd op 21 december 2016 door de Kamer ontvangen.

Le “bon à tirer” a été reçu à la Chambre le 21 décembre 2016.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellations (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel.: 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

SAMENVATTING

Het ontwerp van instemmingswet heeft tot doel de bekraftiging mogelijk te maken van het Protocol tot wijziging van de Overeenkomst tussen België en Ierland tot het vermijden van dubbele belasting en van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 24 juni 1970.

Het Protocol heeft tot doel artikel 26 van de bestaande Overeenkomst, dat betrekking heeft op de uitwisseling van inlichtingen inzake fiscale aangelegenheden, aan te passen aan de laatste versie van de overeenkomstige bepaling van het OESO-model van belastingverdrag.

Deze aanpassing, die voorziet in de uitwisseling van bankgegevens, maakt deel uit van een wereldwijd proces ter versterking van de internationale samenwerking in belastingzaken.

De belangrijkste kenmerken van artikel 26 zoals het nu geformuleerd is, zijn de volgende:

- *de uitgewisselde inlichtingen zijn de inlichtingen die naar verwachting relevant zullen zijn voor de toepassing van de bepalingen van de Overeenkomst en van de interne wetgeving inzake de door artikel 26 beoogde belastingen;*
- *de beoogde Belgische belastingen zijn alle belastingen, directe of indirecte, die door de federale regering, alsmede door de gefedereerde entiteiten of de lokale overheden, worden geheven;*
- *de Staat die om inlichtingen wordt gevraagd, moet die inlichtingen inwinnen, zelfs indien ze enkel van nut zijn voor de andere Staat;*
- *de uitwisseling van inlichtingen wordt uitdrukkelijk uitgebreid tot inlichtingen die in het bezit zijn van banken; derhalve zal de Belgische belastingadministratie inlichtingen kunnen verkrijgen die in het bezit zijn van in Ierland gevestigde bankinstellingen om een belastingplichtige aan de Belgische belasting te onderwerpen.*

RÉSUMÉ

Le projet de loi d'assentiment a pour objet de permettre la ratification du Protocole modifiant la Convention entre la Belgique et l'Irlande en vue d'éviter la double imposition et l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Bruxelles le 24 juin 1970.

Le Protocole vise à aligner l'article 26 de la Convention actuelle, relatif à l'échange de renseignements en matière fiscale, sur la dernière version de la disposition correspondante du Modèle de convention fiscale de l'OCDE.

Cet alignement, qui prévoit l'échange de renseignements bancaires, s'inscrit dans un processus de consolidation de la coopération internationale en matière fiscale qui a été entrepris au niveau mondial.

Les principales caractéristiques de l'article 26, tel qu'il est maintenant rédigé, sont les suivantes:

- *les renseignements échangés sont les renseignements vraisemblablement pertinents pour l'application des dispositions de la Convention et de la législation interne relative aux impôts visés par l'article 26;*
- *les impôts belges visés sont tous les impôts, directs ou indirects, perçus par le gouvernement fédéral, ainsi que par les entités fédérées ou les pouvoirs locaux;*
- *l'État auquel des renseignements sont demandés doit collecter ces renseignements même s'ils ne sont utiles qu'à l'autre État;*
- *l'échange de renseignements est expressément étendu aux informations détenues par les banques; l'administration fiscale belge pourra par conséquent obtenir des renseignements détenus par des établissements bancaires situés Irlande en vue d'assujettir un contribuable à l'impôt belge.*

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De Regering onderwerpt heden aan uw instemming het Protocol, gedaan te Luxemburg op 14 april 2014, tot wijziging van de Overeenkomst tussen België en Ierland tot het vermijden van dubbele belasting en van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 24 juni 1970 (hierna "het Protocol" genoemd).

Overeenkomstig de beslissing die werd genomen door de Interministeriële Conferentie "Buitenlands beleid" van 4 december 2012 gaat het om een verdrag met een gemengd karakter.

A. Algemene context waarin het Protocol moet worden gezien

De Overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting, die op 24 juni 1970/2004 met Ierland werd ondertekend (hierna "de Overeenkomst van 1970" genoemd), werd op verzoek van de Belgische Regering herzien.

Dat verzoek volgde op de beslissing die de Regering in 2009 heeft genomen om de werkingssfeer van de internationale administratieve bijstand uit te breiden tot de bankgegevens en maakt deel uit van een wereldwijd proces ter versterking van de internationale samenwerking in belastingzaken.

1. Aanvangspunt: de strijd tegen de "belastingparadijzen" en de schadelijke belastingpraktijken

Het aanvangspunt van dit proces ligt in 1996, wanneer de lidstaten van de OESO vastgesteld hebben dat het nodig was om toezicht te houden op de fiscale gevolgen van de geleidelijke liberalisering van de internationale handel en investeringen. De voortschrijdende mobiliteit van kapitalen mag dan al een onbetwistbare rol gespeeld hebben in de economische groei, ze heeft ook de belastingstelsels van de verschillende Staten tegen elkaar uitgespeeld. Die concurrentie heeft geleid tot een opbod bij het invoeren van stimuleringsmaatregelen en tot de bloei van belastingparadijzen.

Resultaat van deze toestand is dat er zich een verstoring heeft voorgedaan van de evenwichten op het vlak van investeringsbeslissingen, die in het algemeen schadelijk is voor de begroting van de meeste landen. De OESO werd er door zijn lidstaten dan ook mee belast om maatregelen uit te werken om die verstoring tegen te gaan.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Gouvernement soumet aujourd'hui à votre assentiment le Protocole, fait à Luxembourg le 14 avril 2014, modifiant la Convention entre la Belgique et l'Irlande tendant à éviter la double imposition et l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Bruxelles le 24 juin 1970 (ci-après "le Protocole").

Conformément à la décision de principe adoptée par la Conférence Interministérielle "Politique étrangère" du 4 décembre 2012, il s'agit d'un traité à caractère mixte.

A. Contexte général dans lequel s'inscrit le Protocole

La Convention préventive de la double imposition signée le 24 juin 1970 avec l'Irlande (ci-après "la Convention de 1970") a été revue à la demande du Gouvernement belge.

Cette demande faisait suite à la décision prise en 2009 du Gouvernement d'étendre le champ d'application de l'assistance administrative internationale aux renseignements bancaires et s'inscrit dans un processus mondial de renforcement de la coopération internationale en matière fiscale.

1. Point de départ: la lutte contre les "paradis fiscaux" et les pratiques fiscales dommageables

Le point de départ de ce processus se situe en 1996, lorsque les pays membres de l'OCDE ont constaté qu'il était nécessaire de contrôler les conséquences fiscales de la libéralisation progressive des échanges et des investissements internationaux. En effet, si le développement de la mobilité des capitaux a été un incontestable facteur de croissance économique, il a également mis en concurrence les systèmes fiscaux des différents États. Cette concurrence a conduit à une surenchère dans l'adoption d'incitants et à l'essor des paradis fiscaux.

Cette situation a engendré des distorsions au niveau des décisions d'investissement qui sont préjudiciables, d'une manière générale, aux budgets de la plupart des pays. L'OCDE a, dès lors, été chargée par ses pays membres de mettre au point des mesures pour lutter contre ces distorsions.

Op grond van dat mandaat heeft de OESO in 1998 een rapport voorgelegd waarin de criteria worden vastgelegd die kenmerkend zijn voor “belastingparadijzen” en schadelijke belastingpraktijken. Dit rapport bevatte aanbevelingen tot het invoeren van een reeks unilaterale, bilaterale of multilaterale maatregelen om die stelsels en die praktijken op gecoördineerde wijze te kunnen bestrijden. Bij die maatregelen hoorden met name ook het opheffen van de bepalingen die de toegang van de belastingautoriteiten tot bankgegevens beperkten en een intensievere en doeltreffender aanwending van de procedures voor internationale administratieve bijstand.

De eerste concrete resultaten van de werkzaamheden van de OESO hadden betrekking op de lidstaten van de OESO. In 2000 heeft het Comité voor fiscale zaken van de OESO immers verklaard dat alle OESO-lidstaten aan hun belastingadministraties toegang tot bankgegevens zouden moeten verlenen met het oog op de uitwisseling daarvan met hun verdragspartners. De lidstaten kregen ook nog andere aanbevelingen, meer bepaald het verbod op anonieme bankrekeningen of de verplichting om inlichtingen uit te wisselen in die gevallen waarin de aangezochte Staat de gevraagde inlichtingen niet nodig heeft voor de toepassing van zijn eigen belastingwetgeving. De initiatieven die door de lidstaten (en door de Staten die het statuut van waarnemende Staat hebben) werden genomen, werden onderworpen aan een gedetailleerd onderzoek waarover twee rapporten werden gepubliceerd, het ene in 2003 en het andere in 2007.

2. Opstarten van het proces in de landen die geen lid zijn van de OESO en de focus op de uitwisseling van inlichtingen in fiscale aangelegenheden

In 2000 mochten vertegenwoordigers van landen die geen OESO-lidstaat waren deelnemen aan de werkzaamheden die binnen de OESO werden verricht. Momenteel nemen meer dan 100 landen deel aan die werkzaamheden, die vooral gericht zijn op de uitwisseling van inlichtingen en die verricht worden binnen het Mondiaal Forum inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen met betrekking tot belastingaangelegenheden (oorspronkelijk Mondiaal Forum inzake fiscaliteit genoemd). In 2002 heeft dit Forum een Modelverdrag uitgewerkt dat beperkt blijft tot de uitwisseling van inlichtingen in fiscale aangelegenheden. Het Forum pleit voor het sluiten van overeenkomsten die conform zijn aan de beginselen die in dat Modelverdrag zijn opgenomen. De uitwisseling van bankgegevens is één van die beginseisen. Sinds 2006 wordt in een jaarlijks rapport verslag uitgebracht over de vooruitgang die dienaangaande in de betrokken landen is gemaakt.

Sur la base de ce mandat, l'OCDE a présenté en 1998 un rapport fixant les critères qui caractérisent les “paradis fiscaux” et les pratiques fiscales dommageables. Ce rapport recommandait l'adoption d'une série de mesures de nature unilatérale, bilatérale ou multilatérale afin de lutter, de façon coordonnée, contre ces régimes et ces pratiques. Au nombre de ces mesures figuraient notamment la levée des dispositions limitant l'accès des autorités fiscales aux informations détenues par les banques ainsi que l'usage plus intensif et plus efficace des procédures d'assistance administrative internationale.

Les premiers résultats concrets des travaux de l'OCDE concernaient les pays membres de l'OCDE. En 2000, le Comité des Affaires Fiscales de l'OCDE a, en effet, déclaré que tous les pays membres de l'OCDE devraient autoriser leurs administrations fiscales à accéder aux renseignements bancaires en vue d'échanger ceux-ci avec leurs partenaires conventionnels. D'autres recommandations ont également été faites aux pays membres, notamment l'interdiction des comptes bancaires anonymes ou l'obligation d'échanger des renseignements dans les cas où l'État requis n'a pas besoin des renseignements demandés pour l'application de sa propre législation fiscale. Les initiatives prises par les États membres (et par ceux ayant le statut d'observateurs) ont fait l'objet d'un examen détaillé dans deux rapports, l'un publié en 2003 et l'autre en 2007.

2. Ouverture du processus aux pays non membres de l'OCDE et focalisation sur l'échange de renseignements en matière fiscale

En 2000, les travaux menés au sein de l'OCDE se sont ouverts aux représentants de pays non membres de l'OCDE. Actuellement, plus de 100 pays participent à ces travaux, lesquels sont concentrés sur l'échange de renseignements. Ces travaux se déroulent au sein du Forum Mondial sur la transparence et l'échange de renseignements à des fins fiscales (initialement baptisé Forum Mondial sur la fiscalité). En 2002, ce Forum a mis au point un Modèle d'accord limité à l'échange de renseignements en matière fiscale. Le Forum encourage la conclusion d'accords conformes aux principes repris dans ce Modèle. Parmi ces principes figure l'échange d'informations bancaires. Depuis 2006, un rapport annuel expose les progrès accomplis en la matière dans les pays concernés.

Als gevolg van die werkzaamheden werd tevens een nieuwe paragraaf 5 ingevoegd in artikel 26 (Uitwisseling van inlichtingen) van het OESO-modelverdrag inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen van juli 2005. De nieuwe paragraaf 5 laat een Staat niet langer toe het verstrekken van inlichtingen te weigeren enkel en alleen omdat die inlichtingen in het bezit zijn van een bank. België, Luxemburg, Oostenrijk en Zwitserland hadden in 2005 voorbehoud aangetekend bij die nieuwe paragraaf 5.

De OESO-normen inzake uitwisseling van inlichtingen hebben in oktober 2008 de goedkeuring gekregen van het Comité van Experten in Internationale Fiscale Samenwerking van de UNO, dat ze heeft opgenomen in de Modelovereenkomst inzake dubbele belasting tussen ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden. Ze zijn aldus uitgegroeid tot de standaard op wereldvlak.

3. Aansluiting van België bij het internationaal proces

België heeft in het dubbelbelastingverdrag dat op 27 november 2006 met de Verenigde Staten werd gesloten een bepaling opgenomen die analoog is aan artikel 26, paragraaf 5 van het OESO-Model. Door dit te doen aanvaardde ons land voor de eerste keer om te voldoen aan het uit een andere Staat afkomstige verzoek om bankgegevens.

Onmiddellijk na het sluiten van die Overeenkomst heeft België vanaf januari 2007 binnen de internationale instanties (OESO, Europese Unie en UNO) laten weten dat het bereid was om geval per geval met andere Staten te onderhandelen over een verdragsbepaling die gelijksoortig was aan die welke met de Verenigde Staten werd overeengekomen. Op deze aanzet van België is geen enkel initiatief van onze verdragspartners gevuld. In de versie van 2008 van het OESO-Model van fiscale overeenkomst heeft België overigens vastgehouden aan zijn principieel voorbehoud, maar het heeft duidelijk aangegeven dat het bereid was om, geval per geval, een bepaling te aanvaarden met betrekking tot het uitwisselen van bankgegevens.

België heeft zich in maart 2009 volledig aangesloten bij de normen inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen die in de schoot van de OESO werden uitgewerkt. Deze nieuwe vooruitgang heeft als volgt vorm gekregen:

- door op 11 maart 2009 mede te delen dat België het voorbehoud introk dat het had aangetekend bij artikel 26, paragraaf 5 van het OESO-model;

Suite à ces travaux, un nouveau paragraphe 5 a également été introduit à l'article 26 (Echange de renseignements) du Modèle OCDE de Convention fiscale concernant le revenu et la fortune de juillet 2005. Le nouveau paragraphe 5 ne permet plus à un État de refuser de communiquer des renseignements uniquement parce que ceux-ci sont détenus par une banque. En 2005, la Belgique, le Luxembourg, l'Autriche et la Suisse avaient chacun émis une réserve sur ce nouveau paragraphe 5.

Les normes OCDE d'échange de renseignements ont emporté l'adhésion, en octobre 2008, du Comité d'experts de la coopération internationale en matière fiscale de l'ONU, qui les a introduites dans le Modèle de convention concernant les doubles impositions entre pays développés et pays en développement. Elles sont, ainsi, devenues le standard au niveau mondial.

3. Adhésion de la Belgique au processus international

La Belgique a introduit une disposition analogue à l'article 26, paragraphe 5 du Modèle OCDE dans la Convention fiscale conclue avec les États-Unis le 27 novembre 2006. Ce faisant, pour la première fois, notre pays acceptait de satisfaire aux demandes de renseignements bancaires provenant d'un autre État.

Dans la foulée de cette Convention, la Belgique a fait savoir dès janvier 2007 dans les enceintes internationales (OCDE, Union Européenne et ONU) qu'elle était disposée à négocier, au cas par cas, avec d'autres États une disposition conventionnelle similaire à celle conclue avec les États-Unis. Cette ouverture de la Belgique n'a été suivie d'aucune initiative de nos partenaires conventionnels. Par ailleurs, dans la version de 2008 du Modèle de convention fiscale de l'OCDE, la Belgique a maintenu sa réserve de principe mais a clairement indiqué qu'elle était prête à accepter, au cas par cas, une disposition relative à l'échange de renseignements bancaires.

En mars 2009, la Belgique s'est pleinement ralliée aux normes de transparence et d'échange de renseignements élaborées au sein de l'OCDE. Cette nouvelle avancée s'est concrétisée:

- par l'annonce, le 11 mars 2009, de la levée de la réserve que la Belgique avait formulée vis-à-vis de l'article 26, paragraphe 5 du Modèle OCDE;

- door het voorstel dat de minister van Financiën heeft gedaan aan zijn ambtgenoten van de EU en van de OESO om die bepaling op te nemen in de overeenkomsten die België met elk van de lidstaten van de OESO en de EU heeft gesloten;

- door de beslissing om vanaf 1 januari 2010 binnen het kader van de spaarrichtlijn over te gaan tot het automatisch uitwisselen van inlichtingen, zonder het einde af te wachten van de overgangsperiode (de interesses die vanaf 1 januari 2010 in België betaald worden, maken sinds 2011 deel uit van een automatische uitwisseling van inlichtingen door België).

4. Versnelling van het internationaal proces en opstellen van “witte”, “grijze” en “zwarte” lijsten

De samenkomst van de G 20 in Londen op 2 april 2009 heeft het proces waarbij de Staten zich aansloten bij de internationale standaard versneld. Tegen de achtergrond van de economische en financiële crisis werd die samenkomst afgesloten met het innemen van bijzonder krachtige standpunten. De nood aan transparantie en internationale samenwerking in belastingzaken werd nog eens bevestigd en tegen de Staten die terughoudend zijn om zich aan te sluiten bij de internationale standaard werd met sancties gedreigd. Er werd een reeks tegenmaatregelen besproken: eisen dat de belastingplichtigen en de financiële instellingen nog meer inlichtingen verstrekken die betrekking hebben op transacties waarbij die “niet meewerkende” Staten betrokken zijn; elke vermindering weigeren voor betalingen aan begunstigden die in die Staten wonen; belastingen heffen van die betalingen, enz.

Dezelfde dag heeft de OESO een document gepubliceerd waarin de 84 Staten die toen deel uitmaakten van het Mondiaal Forum inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen over drie lijsten werden verdeeld, in functie van de vooruitgang die elk van hen had geboekt bij het invoeren van de internationale standaard.

In een eerste “witte” lijst waren de Staten opgenomen waar die standaard reeds wezenlijk gebruikt wordt.

Een tweede “grijze” lijst bevatte een tussencategorie met Staten die zich weliswaar bij de internationale standaard hadden aangesloten maar deze nog niet hadden ingevoerd op een manier die als voldoende beoordeeld werd. Deze lijst was verdeeld in twee onderafdelingen. In de eerste onderafdeling vond men de landen die in het licht van het onder punt 1 hierboven vermelde OESO-rapport van 1998 als belastingparadijzen moesten beschouwd worden. De tweede onderafdeling bevatte de

- par la proposition faite par le ministre des Finances à ses homologues de l'UE et de l'OCDE d'introduire cette disposition dans les conventions qui lient la Belgique à chacun des pays membres de l'OCDE et de l'UE;

- par la décision de passer à l'échange automatique de renseignements dans le cadre de la directive épargne dès le 1er janvier 2010 sans attendre la fin de la période transitoire (les intérêts payés en Belgique à partir du 1er janvier 2010 font l'objet depuis 2011 d'un échange automatique de renseignements par la Belgique).

4. Accélération du processus international et établissement de listes “blanches”, “grises” et “noires”

Le mouvement d'adhésion des États au standard international s'est accéléré à la suite de la réunion du G 20 à Londres le 2 avril 2009. En raison du contexte de crise financière et économique, cette réunion s'est soldée par des prises de position particulièrement fortes. Le besoin de transparence et de coopération internationale en matière fiscale a été réaffirmé et les États réticents à adhérer au standard international ont été menacés de sanctions. Une série de contre-mesures ont été évoquées: exiger que les contribuables et les institutions financières fournissent davantage d'informations en ce qui concerne les transactions impliquant ces États “non coopératifs”; refuser toute déduction en ce qui concerne les versements effectués au profit de bénéficiaires résidant dans ces États, prélever des taxes sur ces versements...

Le même jour, l'OCDE a rendu public un document répartissant les 84 États participant à l'époque au Forum Mondial sur la transparence et l'échange de renseignements en 3 listes en fonction des progrès accomplis par chacun d'eux dans la mise en œuvre du standard international.

Une première liste “blanche” reprenait les États qui avaient déjà substantiellement mis en œuvre ce standard.

Une deuxième liste “grise” établissait une catégorie intermédiaire d'États qui, bien qu'ayant adhéré au standard international, n'avaient pas encore procédé à sa mise en œuvre dans une mesure jugée suffisante. Cette liste comportait deux subdivisions. Dans la première subdivision étaient classés les pays qui, au regard des critères du rapport de l'OCDE de 1998 mentionné au point 1 ci-dessus, devaient être considérés comme des paradis fiscaux. La deuxième subdivision reprenait les

“andere financiële centra”; het is in die onderafdeling, die voor dergelijke gevallen in het leven werd geroepen, dat België werd ondergebracht. Opdat een Staat in de witte lijst kon worden opgenomen, moest deze immers ten minste twaalf overeenkomsten hebben gesloten die voorzien in een administratieve bijstand die beantwoordt aan de eisen van de internationale standaard. Begin april 2009 kon België zich slechts beroepen op de ondertekening van de Overeenkomst met de Verenigde Staten.

De derde “zwarte” lijst omvatte de Staten die zich er nog niet toe verbonden hadden om de internationale standaard toe te passen. Die lijst is inmiddels leeg gezien de algemene aansluiting bij de internationale standaard.

5. Het sluiten van verdragen inzake de uitwisseling van inlichtingen door België.

België, dat van de tweede lijst wenste te verdwijnen, heeft dan de inspanningen opgevoerd die sinds maart 2009 werden geleverd om zo snel mogelijk internationale overeenkomsten te sluiten die de uitwisseling van bankgegevens mogelijk moeten maken. Dankzij die inspanningen heeft België op zeer korte tijd 12 overeenkomsten ondertekend die voorzien in een administratieve bijstand die beantwoordt aan de eisen van de internationale standaard. Daardoor is België sinds 17 juli 2009 opgenomen in de “witte” lijst met Staten waar de internationale standaard reeds wezenlijk ingevoerd werd.

De Regering is verder gegaan met het in maart 2009 aangevatte proces van herziening van de belasting-verdragen opdat ten minste al de door België gesloten overeenkomsten op termijn de uitwisseling van bankgegevens mogelijk zullen maken.

6. Peer review

In september 2009 heeft het Mondiaal Forum inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen beslist om een systeem in te voeren waarmee kan worden geëvalueerd in welke mate de internationale standaard daadwerkelijk door de deelnemende Staten wordt toegepast. Dat systeem, “beoordeling door gelijken” genoemd (“peer review”) omdat het onderzoek geleid wordt, en de beoordeling gebeurt, door vertegenwoordigers van Staten die deelnemen aan het Mondiaal Forum, voorziet voor elke gecontroleerde Staat in twee onderzoeksfasen.

De 1ste fase bestaat uit de analyse van het juridisch en reglementair kader dat door de betrokken Staat gecreëerd werd met het oog op het uitwisselen van inlichtingen. Voor België heeft die 1ste fase plaatsgevonden

“autres centres financiers”; c'est dans cette catégorie, créée pour les besoins de l'espèce, qu'avait été placée la Belgique. En effet, pour qu'un État puisse figurer dans la liste blanche, celui-ci devait avoir signé au moins 12 accords prévoyant une assistance administrative répondant aux exigences du standard international. Or, début avril 2009, la Belgique ne pouvait se prévaloir que de la signature de la Convention avec les États-Unis.

La troisième liste “noire” regroupait les États ne s'étant pas encore engagés à appliquer le standard international. Cette liste est désormais vide en raison de l'adhésion généralisée au standard international.

5. Conclusion par la Belgique d'accords d'échange de renseignements

La Belgique, désireuse de quitter la deuxième liste, a intensifié les efforts entrepris depuis mars 2009 pour signer le plus rapidement possible des accords internationaux permettant l'échange de renseignements bancaires. Grâce à ces efforts, la Belgique a signé dans un délai très court 12 accords prévoyant une assistance administrative répondant aux exigences du standard international. Ce faisant, la Belgique est reprise, depuis le 17 juillet 2009, dans la liste “blanche” des États qui ont déjà substantiellement mis en œuvre le standard international.

Le Gouvernement a poursuivi le processus de révision de ses conventions fiscales entamé en mars 2009 afin qu'au moins toutes les conventions conclues par la Belgique permettent à terme l'échange de renseignements bancaires.

6. Peer review

En septembre 2009, le Forum Mondial sur la transparence et l'échange de renseignements a décidé de mettre en place un dispositif permettant d'évaluer l'effectivité de la mise en œuvre du standard international par les États participants. Ce dispositif, appelé “examen par les pairs” (“peer review”) en raison du fait qu'il est piloté par des représentants d'États participant au Forum Mondial qui procèdent à l'évaluation, prévoit, pour chaque État supervisé, deux phases d'examen.

La 1re phase consiste en l'analyse du cadre juridique et réglementaire mis en place par l'État considéré aux fins de l'échange de renseignements. En ce qui concerne la Belgique, cette 1re phase a eu lieu durant le

in het 2de semester van 2010. Een eerste evaluatieverslag werd in april 2011 gepubliceerd. Dat verslag was gebaseerd op de situatie in november 2010. Het stelde vast dat de Belgische interne wetgeving een leemte vertoonde op het vlak van de internationale uitwisseling van bankgegevens en spoedeerde België aan om zo snel mogelijk de ratificatieprocedures af te ronden van een significant aantal akkoorden die reeds ondertekend waren door België teneinde aldus te voldoen aan de internationale standaard. De regering heeft het risico niet willen lopen dat de betrokken ratificatieprocedures niet tijdig afgerond zouden kunnen worden als gevolg van het feit dat de nieuwe verdragsinstrumenten als gemengde verdragen gekwalificeerd worden en heeft dus via de wet van 14 april 2011 houdende diverse bepalingen (BS van 6 mei 2011) een wijziging van artikel 322 WIB 92 doorgevoerd, die toelaat om vanaf 1 juli 2011 met meer dan 80 partnerlanden bankgegevens uit te wisselen op grond van het bestaande netwerk van belastingverdragen. Op aandringen van België werd op 12 september 2011 een aanvullend rapport gepubliceerd waarin geconcludeerd wordt dat het juridisch en reglementair kader in België ter zake voldoet. De 2de fase van die "peer review" vond plaats in het 2de semester van 2012 en had betrekking op de manier waarop het door België opgezette juridisch en reglementair kader concreet functioneert. Het evaluatierrapport voor de 2de fase werd op 11 april 2013 gepubliceerd en bevatte drie aanbevelingen. Een van die aanbevelingen spoedt België aan om verder te gaan met het aanpassen van zijn netwerk voor de uitwisseling van fiscale inlichtingen aan de OESO-standaard met alle relevante partnerstaten.

Tot slot heeft het Mondiaal Forum op 22 november 2013 een score toegekend aan de rapporten van de 50 landen die op dat tijdstip beide fases van de evaluatie doorlopen hadden. Naast een score voor elk van de 10 onderdelen die in het rapport worden beoordeeld, werd er ook een globale score toegekend.

België, dat tot die 50 landen behoort, heeft de hoogst mogelijke globale score ("compliant") behaald. Dit is ook de score die België kreeg voor 9 van de 10 onderdelen. Enkel voor het onderdeel "ratificatie van verdragen" werd de op één na hoogste score ("highly compliant") toegekend.

7. Automatische gegevensuitwisseling

Dit Akkoord is beperkt tot de uitwisseling van fiscale inlichtingen op verzoek en tot het uitvoeren van belastingcontroles op het grondgebied van de partnerstaat.

Ierland heeft zich net als België geëngageerd om vanaf september 2017 financiële inlichtingen op automatische wijze uit te wisselen. Deze uitwisseling wordt

2ème semestre 2010. Un premier rapport d'évaluation a été publié en avril 2011. Ce rapport était basé sur la situation en novembre 2010. Il constatait une lacune dans la législation interne belge concernant l'échange international d'informations bancaires et incitait la Belgique à terminer aussi rapidement que possible les procédures de ratification d'un nombre significatif d'accords déjà signés par la Belgique afin de satisfaire au standard international. Le Gouvernement n'a pas voulu courir le risque de voir les procédures de ratification concernées ne pas être terminées à temps en raison de la qualification de traités mixtes des nouveaux instruments conventionnels. Il a donc introduit, par le biais de la loi du 14 avril 2011 portant des dispositions diverses (MB du 6 mai 2011), une modification de l'article 322 CIR 92 qui permet, à partir du 1er juillet 2011, d'échanger des informations bancaires avec plus de 80 pays partenaires sur la base du réseau existant de traités fiscaux. Sur l'insistance de la Belgique, un rapport complémentaire a été publié le 12 septembre 2011. Celui-ci conclut que le cadre juridique et réglementaire belge en la matière est suffisant. La 2ème phase de cet "examen par les pairs" a eu lieu durant le 2ème semestre 2012 et portait sur la manière dont le cadre juridique et réglementaire mis en place par la Belgique fonctionnait concrètement. Le rapport d'évaluation de la 2ème phase a été publié le 11 avril 2013 et contient trois recommandations. Une des trois recommandations incite la Belgique à poursuivre l'alignement de son réseau d'échange de renseignements fiscaux sur le standard avec tous les partenaires pertinents.

Le 22 novembre 2013, le Forum Mondial a enfin attribué un score aux rapports des 50 pays qui ont déjà subi à l'heure actuelle les deux phases de l'évaluation. Un score global a été accordé en plus des scores attribués pour chacun des éléments jugés dans le rapport.

La Belgique, qui fait partie de ces 50 pays, a obtenu le score maximal (soit "compliant"). C'est également le score obtenu par la Belgique pour 9 des 10 éléments évalués. Ce n'est que pour l'élément "ratification des traités" que la Belgique a obtenu la note juste inférieure au maximum (soit "highly compliant").

7. Echange automatique de renseignements

Cet Accord est limité à l'échange de renseignements fiscaux sur demande et à l'exécution de contrôles fiscaux sur le territoire de l'état partenaire.

Tout comme la Belgique, l'Irlande s'est engagée à échanger des renseignements financiers de manière automatique à partir de septembre 2017. Cet échange

niet geregeld in dit Akkoord maar wel door de Richtlijn 2014/107/EU van de Raad van 9 december 2014 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied.

B. Europese juridische context

De lidstaten hebben hun fiscale bevoegdheid inzake directe belastingen behouden, zelfs indien de Europese Unie in principe over een samenlopende bevoegdheid beschikt krachtens artikel 115 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). De Raad stelt inderdaad met eenparigheid van stemmen richtlijnen vast voor het nader tot elkaar brengen van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die rechtstreeks van invloed zijn op de instelling of de werking van de gemeenschappelijke markt. Tot nu toe werd van deze samenlopende bevoegdheid slechts op zeer beperkte wijze en op beperkt terrein gebruik gemaakt.

Inzake administratieve bijstand voor de vestiging van de inkomstenbelastingen heeft de Raad verscheidene richtlijnen aangenomen. Ze betreffen enkel de verrichtingen tussen inwoners van verschillende lidstaten en zijn dus van weinig belang voor de betrekkingen tussen lidstaten en derde Staten.

De richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van richtlijn 77/799/EEG regelt de uitwisseling tussen de lidstaten van inlichtingen die naar verwachting relevant zullen zijn voor de toepassing en de tenuitvoerlegging van hun interne belastingwetgeving. Die richtlijn, die op 11 maart 2011 in werking getreden is, vervangt richtlijn 77/799/EEG door het invoeren van de door de OESO uitgewerkte internationale norm inzake uitwisseling van fiscale gegevens.

Het materieel toepassingsgebied van deze richtlijn werd verder uitgebreid door de richtlijnen 2014/107/EU van 9 december 2014 en 2015/2376 van 8 december 2015 die voorzien in de automatische uitwisseling van financiële informatie en de automatische uitwisseling van grensoverschrijdende fiscale rulings. Dit leidde tot de opheffing van de richtlijn 2003/48/EG van 3 juni 2003. De automatische uitwisseling van inlichtingen die werd voorzien door deze laatste richtlijn wordt immers ook gedekt door de richtlijn 2014/107/EU.

Die richtlijn 2011/16/EU bevat een hoofdstuk over de betrekkingen met derde landen. Op grond van de bepalingen van artikel 24 van die richtlijn, mogen inlichtingen

n'est pas réglé dans le présent Accord, mais par la Directive 2014/107/UE du Conseil du 9 décembre 2014 modifiant la directive 2011/16/UE en ce qui concerne l'échange automatique et obligatoire d'informations dans le domaine fiscal.

B. Contexte juridique européen

Les États membres ont conservé leurs compétences fiscales à l'égard des impôts directs, même si l'Union européenne dispose d'une compétence concurrente de principe en vertu de l'article 115 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE). Le Conseil, statuant à l'unanimité, arrête, en effet, des directives pour le rapprochement des dispositions législatives, réglementaires et administratives des États membres qui ont une incidence directe sur l'établissement ou le fonctionnement du marché commun. Jusqu'à présent, cette compétence concurrente n'a été mise en œuvre que de manière très limitée et dans des domaines limités.

Dans le domaine de l'assistance administrative aux fins de l'établissement des impôts sur les revenus, le Conseil de l'Union européenne a adopté diverses directives. Ces directives n'intéressent que les opérations entre résidents d'États membres différents. Les relations entre États membres et États tiers ne sont donc que peu concernées.

La directive 2011/16/UE relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et abrogeant la directive 77/799/CEE organise l'échange entre les États membres des informations vraisemblablement pertinentes pour l'administration et l'application de leur législation fiscale interne. La directive, entrée en vigueur le 11 mars 2011, remplace la directive 77/799/CEE en intégrant le standard international d'échange de renseignements fiscaux élaboré par l'OCDE.

Le champ d'application matériel de cette directive a été élargi par les directives 2014/107/UE du 9 décembre 2014 et 2015/2376 du 8 décembre 2015 qui prévoient l'échange automatique de renseignements relatifs aux comptes financiers et l'échange automatique des décisions fiscales en matière transfrontalière. Cela a conduit à la suppression de la directive 2003/48/CE du 3 juin 2003. L'échange automatique de renseignements qui a été prévu par cette dernière directive est également couvert par la directive 2014/107/UE.

La directive 2011/16/UE comporte un chapitre relatif aux relations avec les pays tiers. En vertu des dispositions de l'article 24 de cette directive, des informations

die werden verkregen van een derde land – voor zover een akkoord met dat derde land zulks toestaat – doorgegeven worden aan andere lidstaten van de Europese Unie voor dewelke die inlichtingen van nut kunnen zijn. Omgekeerd mogen inlichtingen die werden verkregen van een andere lidstaat onder bepaalde voorwaarden doorgegeven worden aan een derde land. Artikel 1 van de richtlijn stelt uitdrukkelijk dat de richtlijn geen afbreuk doet aan het feit dat de lidstaten al hun verplichtingen moeten nakomen aangaande een meer uitgebreide administratieve samenwerking die kan voortvloeien uit andere rechtsmiddelen, met inbegrip van eventuele bilaterale of multilaterale akkoorden.

De Europese Commissie heeft op 28 april 2009 een mededeling aangenomen waarin de maatregelen worden geïnventariseerd die de lidstaten zouden moeten nemen ter bevordering van het “goed bestuur” in belastingzaken (zijnde de transparantie en de uitwisseling van inlichtingen verbeteren en verder vooruitgaan op de weg van eerlijke concurrentie in belastingzaken). Zij verzoekt met name de lidstaten om in hun bilaterale betrekkingen te kiezen voor een aanpak die in overeenstemming is met de beginselen van goed bestuur.

In de huidige Europese juridische context behoudt België derhalve de bevoegdheid tot het sluiten van overeenkomsten die bedoeld zijn om dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen te vermijden en om de administratieve samenwerking in fiscale aangelegenheden te versterken. De bepalingen van de Overeenkomst die binnen het kader van die bevoegdheid werd gesloten, houden bovendien rekening met de verplichtingen die voor België uit voormelde Europese richtlijnen voortvloeien. De bepalingen van de Overeenkomst zijn conform met de beginselen van goed bestuur die door de Commissie worden aanbevolen.

C. Sociaal-economische impact

Dit Protocol, dat beperkt is tot de uitwisseling van fiscale inlichtingen op verzoek en tot de invorderingsbijstand, zal op sociaal-economisch vlak geen impact hebben in België.

D. Technische bepalingen

1. Artikel I van het Protocol

Artikel I van het Protocol past de definitie van bevoegde autoriteit voor wat betreft België aan. Deze aanpassing is een gevolg van het gemengd karakter van dit Protocol.

reçues d'un pays tiers peuvent – pour autant qu'un accord avec ce pays tiers l'autorise – être transmises à d'autres États membres de l'Union européenne auxquels ces informations peuvent être utiles. Inversement, des informations reçues d'un autre État membre peuvent, à certaines conditions, être transmises à un pays tiers. Il est expressément stipulé à l'article premier de la directive que celle-ci ne porte pas atteinte à l'exécution de toute obligation des États membres quant à une coopération administrative plus étendue qui résulterait d'autres instruments juridiques, y compris d'éventuels accords bilatéraux ou multilatéraux.

La Commission européenne a adopté le 28 avril 2009 une communication dans laquelle sont recensées les mesures que les États membres devraient prendre pour promouvoir la “bonne gouvernance” dans le domaine fiscal (c'est-à-dire améliorer la transparence et l'échange d'informations et progresser sur la voie de la concurrence loyale en matière fiscale). Elle invite notamment les États membres à opter, dans le cadre de leurs relations bilatérales, pour une approche conforme aux principes de bonne gouvernance.

Dans le contexte juridique européen actuel, la Belgique conserve par conséquent la compétence de conclure des conventions destinées à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu et à renforcer la coopération administrative en matière fiscale. En outre, les dispositions de la Convention, qui a été conclue dans le cadre de cette compétence, tiennent compte des obligations imposées à la Belgique par les directives européennes précitées. Les dispositions de la Convention sont conformes aux principes de bonne gouvernance prônés par la Commission.

C. Impact socio-économique

Ce Protocole, qui est limité à l'échange de renseignements fiscaux, n'aura aucun impact socio-économique en Belgique.

D. Dispositions techniques

1. Article I du Protocole

L'Article I du Protocole adapte la définition d'autorité compétente en ce qui concerne la Belgique. Cette adaptation résulte du caractère mixte de ce Protocole.

Als gevolg van de classificatie van dit verdrag als zijn-de gemengd, zijn naast de minister van Financiën van de federale Regering eveneens de Ministers van Financiën van de Gewest- en Gemeenschapsregeringen bevoegd, naargelang de context vereist.

De definitie specificeert dat, naargelang de belasting waarop het verzoek om bijstand betrekking heeft, de minister van Financiën van de Federale Regering of van een Gewest of een Gemeenschap als bevoegde autoriteit wordt aangemerkt.

Ondanks het feit dat het toepassingsgebied van dit Protocol zich uitstrekkt tot belastingen geheven door of voor rekening van verschillende bestuursniveaus (federaal, gewesten en gemeenschappen) zal de communicatie met de partnerstaat aangaande de uitwisseling van inlichtingen van alle beoogde belastingen verlopen via één enkel (centraal) contactpunt. De organisatie en concrete werking van dit contactpunt, alsook de samenwerking tussen dit contactpunt en alle betrokken bestuursniveaus, zullen het onderwerp uitmaken van een samenwerkingsakkoord waarvan de inhoud op dit ogenblik wordt uitgewerkt. Dit samenwerkingsakkoord zal niet enkel slaan op inlichtingen die worden uitgewisseld in het kader van een bilateraal verdrag (verdrag ter vermindering van dubbele belasting of akkoord inzake de uitwisseling van fiscale inlichtingen) maar ook de gegevensuitwisseling regelen die gebeurt in het kader van de Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en in het kader van het Multilateraal Verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in fiscale aangelegenheden van de OESO en de Raad van Europa.

2. Artikel II van het Protocol

Artikel II vervangt de tekst van artikel 26 (Uitwisseling van inlichtingen) van de Overeenkomst van 1970 door de tekst van het OESO-model inzake de uitwisseling van inlichtingen. Door die wijziging wordt de Overeenkomst van 1970, wat dat punt betreft, in overeenstemming gebracht met de internationale standaard inzake uitwisseling van fiscale inlichtingen.

De nieuwe paragraaf 1 maakt het voortaan mogelijk om de inlichtingen uit te wisselen die “naar verwachting relevant” zullen zijn voor de toepassing van de Overeenkomst zelf of van de interne wetgeving met betrekking tot belastingen van elke soort of benaming die ten behoeve van de twee Staten, of van de staat-kundige onderdelen of de plaatselijke gemeenschappen daarvan, worden geheven.

Het begrip “inlichtingen die naar verwachting relevant zullen zijn” vervangt het begrip “inlichtingen die nodig

En raison de cette classification comme traité mixte, les Ministres des Finances des Gouvernements des Régions et des Communautés, comme le ministre des Finances du Gouvernement fédéral, sont compétents selon le contexte.

La définition spécifie que, selon le type d’impôt concerné par la demande d’assistance, c’est le ministre des Finances du Gouvernement fédéral, d’une Région ou d’une Communauté qui est considéré comme l’autorité compétente.

Bien que le champ d’application de ce Protocole s’étende aux impôts perçus par ou pour le compte de différents niveaux de pouvoir (Fédéral, Régions et Communautés), la communication avec l’État partenaire, en ce qui concerne l’échange de renseignements pour tous les impôts visés, se fera via un seul point de contact (central). L’organisation et le fonctionnement concret de ce point de contact, ainsi que la collaboration entre ce point de contact et tous les niveaux de pouvoir concernés, feront l’objet d’un accord de coopération dont le contenu est actuellement en cours d’élaboration. Cet accord de coopération portera non seulement sur les renseignements échangés dans le cadre d’un traité bilatéral (convention préventive de la double imposition ou accord d’échange de renseignements fiscaux) mais réglera également l’échange d’informations dans le cadre de la directive 2011/16/UE relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et dans le cadre de la Convention multilatérale concernant l’assistance administrative mutuelle en matière fiscale de l’OCDE et du Conseil de l’Europe.

2. Article II du Protocole

L’Article II remplace le texte de l’article 26 (Echange de renseignements) de la Convention de 1970 par le texte du Modèle OCDE relatif à l’échange de renseignements. Grâce à cette modification, la Convention de 1970 est, sur ce point, désormais conforme au standard international d’échange de renseignements fiscaux.

Le nouveau paragraphe 1er permet dorénavant d’échanger les renseignements “vraisemblablement pertinents” pour l’application de la Convention elle-même ou de la législation interne relative aux impôts de toute nature ou dénomination perçus pour le compte des deux États, de leurs subdivisions politiques ou de leurs collectivités locales.

La notion de “renseignements vraisemblablement pertinents” remplace celle de “renseignements

zijn” voor de toepassing van de belastingwetgeving. De bedoeling hiervan is een zo ruim mogelijke uitwisseling van inlichtingen in belastingzaken te garanderen, daarbij duidelijk aangevend dat het de overeenkomstsluitende Staten niet vrij staat om te gaan “hengelen” naar inlichtingen of om inlichtingen te vragen waarvan het weinig waarschijnlijk is dat ze relevant zijn voor de opheldering van de belastingzaken van een welbepaalde belastingplichtige. Het feit dat de werkelijke relevantie van de inlichtingen slechts kan worden vastgesteld nadat de verzoekende partij deze heeft ontvangen, is overigens geen voldoende reden om de aangezochte Staat te ontslaan van de plicht om die inlichtingen te verstrekken. Meestal volstaat het dat er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat die inlichtingen relevant zijn voor de vaststelling, de vestiging, de toepassing of de invordering van een belasting die door dit Protocol wordt beoogd.

De nieuwe paragraaf 1 omvat bovendien “de belastingen van elke soort of benaming die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan”.

Wat België betreft, beoogt het nieuwe artikel 26 dus alle belastingen, ongeacht hun soort of benaming, die door de Federale Staat en door de andere beleidsniveaus worden geheven, dit wil zeggen:

- de federale belastingen (de vier inkomstenbelastingen, de belasting over de toegevoegde waarde, de douane- en accijnsrechten, enz.);
- de plaatselijke en gewestelijke belastingen, taksen, enz. voor dewelke de Federale Staat instaat voor de dienst (bv. de opcentiemen, de successierechten, enz.);
- alle belastingen, taksen, ...die rechtstreeks door de gefedereerde entiteiten of lokale overheden geheven worden (bv. de onroerende voorheffing die door het Vlaams Gewest geheven wordt, de belasting op de spelen en weddenschappen die door het Waals Gewest geheven wordt, enz.).

De nieuwe paragraaf 2 herneemt de bepalingen die betrekking hebben op de geheimhouding van de inlichtingen en die reeds grotendeels waren opgenomen in paragraaf 1 van artikel 26 van de Overeenkomst van 1970.

De wijze waarop de door een Staat ontvangen inlichtingen geheim worden gehouden wordt in principe bepaald overeenkomstig de regels die gelden voor de inlichtingen die door die Staat zijn verkregen onder toepassing van zijn binnenlandse wetgeving.

nécessaires” pour l’application de la législation fiscale. Ceci a pour but d’assurer un échange de renseignements en matière fiscale qui soit le plus large possible tout en indiquant clairement qu’il n’est pas loisible aux États contractants “d’aller à la pêche aux renseignements” ou de demander des renseignements dont il est peu probable qu’ils soient pertinents pour élucider les affaires fiscales d’un contribuable déterminé. Le fait que la pertinence réelle des renseignements ne peut être déterminée qu’après réception de ceux-ci par l’État requérant ne constitue pas une raison suffisante pour que l’État requis soit dispensé de l’obligation de les fournir. Il suffit généralement que des motifs sérieux permettent de penser que ces renseignements sont pertinents en vue de déterminer, établir, appliquer ou percevoir un impôt visé par le présent Protocole.

Le nouveau paragraphe 1er couvre, en outre, les “impôts de toute nature ou dénomination perçus pour le compte des États contractants, de leurs subdivisions politiques ou de leurs collectivités locales”.

En ce qui concerne la Belgique, le nouvel article 26 vise donc tous les impôts, quelle que soit leur nature ou leur dénomination, perçus par l’État fédéral et par les autres niveaux de pouvoir, c'est-à-dire:

- les impôts fédéraux (les quatre impôts sur les revenus, la taxe sur la valeur ajoutée, les droits de douane et d'accises, etc.);
- les impôts, taxes, etc. locaux et régionaux dont le service est assuré par l’État fédéral (p.ex. les centimes additionnels, les droits de succession, etc.);
- tous les impôts, taxes, ... perçus directement par les entités fédérées ou les pouvoirs locaux (p.ex. le précompte immobilier perçu par la Région flamande, la taxe sur les jeux et paris perçue par la Région wallonne, etc.).

Le nouveau paragraphe 2 reprend les dispositions relatives à la confidentialité des renseignements qui, pour l’essentiel, étaient déjà contenues dans le paragraphe 1er de l’article 26 de la Convention de 1970.

La manière dont les renseignements reçus par un État sont tenus secrets est en principe déterminée conformément aux règles en vigueur pour les renseignements obtenus par cet État en application de sa législation interne.

Er is bepaald dat de personen en de autoriteiten aan wie de inlichtingen mogen worden verstrekt die inlichtingen enkel mogen gebruiken met het oog op het uitoefenen van hun opdracht. Ze mogen die inlichtingen evenwel kenbaar maken tijdens openbare rechtszittingen of in rechterlijke beslissingen.

De door een Staat ontvangen inlichtingen mogen aan andere dan de hierboven genoemde personen of autoriteiten worden medegedeeld en voor andere doeleinden worden gebruikt wanneer zulks door de wetgeving van beide Staten is toegestaan en indien de bevoegde autoriteit van de Staat die de inlichtingen verstrekt daar de toestemming voor geeft.

Paragraaf 3 is analoog aan paragraaf 2 van de Overeenkomst van 1970 en handelt over sommige beperkingen ten gunste van de aangezochte Staat bij de uitwisseling van inlichtingen. De aangezochte Staat is met name niet verplicht om inlichtingen te verstrekken die hij volgens zijn wetgeving of in de normale gang van zijn administratieve praktijk niet zou kunnen verkrijgen voor zijn eigen doeleinden.

Op grond van de nieuwe paragraaf 4 moet de aangezochte Staat de middelen aanwenden waarover hij inzake het inwinnen van inlichtingen beschikt, om de gevraagde inlichtingen te verkrijgen, zelfs als die inlichtingen enkel van nut zijn voor de andere Staat. Die nieuwe paragraaf brengt voor België geen nieuwe verplichtingen mee want, zoals dat het geval is voor de meeste OESO-lidstaten, was de Belgische praktijk reeds in overeenstemming met die regels.

Paragraaf 5 maakt de uitwisseling van welbepaalde inlichtingen, meer bepaald bankgegevens, mogelijk, zelfs wanneer de belastingwetgeving of de administratieve praktijk van een overeenkomstsluitende Staat niet toestaat dat bewuste inlichtingen ingewonnen en verstrekt worden. Die paragraaf stemt overeen met paragraaf 5 van artikel 26 van het OESO-model met als enig verschil dat hij in dit Protocol wordt uitgebreid tot inlichtingen die betrekking hebben op een trust of een stichting.

3. Artikel III van het Protocol

Artikel III regelt de inwerkingtreding en de uitvoering van de nieuwe artikels.

Overeenkomstig paragraaf 1 stelt elk van de overeenkomstsluitende Staten de andere overeenkomstsluitende Staat langs diplomatische weg in kennis van de voltooiing van de procedures die door zijn wetgeving voor de inwerkingtreding van dit Protocol vereist zijn.

Il est stipulé que les personnes et autorités auxquelles les renseignements peuvent être communiqués ne sont habilitées à en faire usage qu'en vue de l'exercice de leur mission. Elles sont toutefois autorisées à révéler ces renseignements au cours d'audiences publiques de tribunaux ou dans des jugements.

Les renseignements reçus par un État peuvent être communiqués à des personnes ou autorités autres que celles mentionnées ci-dessus et être utilisées à d'autres fins lorsque cette possibilité est prévue par la législation des deux États et si l'autorité compétente de l'État qui fournit les renseignements autorise cette communication.

Le paragraphe 3 est analogue au paragraphe 2 de la Convention de 1970 et traite de certaines limitations à l'échange de renseignements en faveur de l'État requis. L'État requis n'est notamment pas obligé de fournir des renseignements qu'il ne pourrait pas obtenir pour son propre usage sur la base de sa législation ou dans le cadre normal de sa pratique administrative.

Sur la base du nouveau paragraphe 4, l'État requis doit utiliser les moyens dont il dispose en matière de collecte de renseignements, même si ces renseignements ne sont utiles qu'à l'autre État. Ce nouveau paragraphe n'engendre aucune obligation nouvelle pour la Belgique car la pratique belge, comme celle de la plupart des États membres de l'OCDE, était déjà conforme à ces règles.

Le paragraphe 5 permet l'échange de renseignements spécifiques, notamment des renseignements bancaires, alors même que la législation fiscale ou la pratique administrative d'un État contractant n'autorise pas la collecte et la fourniture des renseignements en question. Ce paragraphe correspond au paragraphe 5 de l'article 26 du Modèle OCDE, la seule différence étant qu'il est étendu aux renseignements relatifs à un trust ou une fondation.

3. Article III du Protocole

L'article III fixe l'entrée en vigueur et la prise d'effet des nouveaux articles.

Selon le paragraphe 1er, chaque État contractant notifiera par la voie diplomatique à l'autre État contractant l'accomplissement des procédures requises par sa législation pour l'entrée en vigueur du présent Protocole.

Het Protocol zal in werking treden op de datum van de tweede van deze kennisgevingen en de bepalingen ervan zullen van toepassing zijn:

— met betrekking tot strafrechtelijke belastingaangelegenheden, vanaf de datum van inwerkingtreding van het Protocol; deze bepaling heeft betrekking op elke belast-tingaangelegenheid waarbij sprake is van een opzettelijke handeling die tot gerechtelijke vervolging kan leiden krachtens het strafrecht van de verzoekende Partij;

— met betrekking tot alle andere fiscale aangelegenheden:

- met betrekking tot de bij de bron verschuldigde belastingen op inkomsten die zijn toegekend of betaalbaar gesteld op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden;

- met betrekking tot de andere belastingen die worden geheven van inkomsten van belastbare tijdperken die aanvangen op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden;

- met betrekking tot alle andere belastingen die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten en die verschuldigd zijn ter zake van belastbare feiten die zich voordoen op of na 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden

Op grond van die bepalingen is het nieuwe artikel 26 ook van toepassing op verzoeken die reeds vóór de inwerkingtreding of de uitwerking van het Protocol bestonden, op voorwaarde dat ze na de inwerkingtreding van het Protocol werden verwerkt en dat ze betrekking hebben op een belastbaar tijdperk waarop het nieuwe artikel overeenkomstig artikel III van het Protocol van toepassing is.

Het oude artikel 26 van de Overeenkomst van 1970 blijft in principe bestaan en is verder van toepassing:

- met betrekking tot bij de bron verschuldigde belastingen op inkomsten die zijn toegekend of betaalbaar gesteld vóór 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden;

- met betrekking tot de andere belastingen die worden geheven van inkomsten van belastbare tijdperken die beginnen vóór 1 januari van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden

Paragraaf 2 regelt het gebruik van de Ierse tekst van de Overeenkomst. De Overeenkomst van 1970 werd

Le Protocole entrera en vigueur à la date de la deuxième de ces notifications et ses dispositions seront applicables:

— en matière fiscale pénale, à compter de la date d'entrée en vigueur du Protocole; cette disposition concerne toute affaire fiscale faisant intervenir un acte intentionnel possible de poursuites judiciaires en vertu du droit pénal de la Partie requérante;

— en matière fiscale non pénale:

- aux impôts dus à la source sur les revenus attribués ou mis en paiement à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole;

- aux autres impôts établis sur des revenus de périodes imposables commençant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole;

- à tous les autres impôts perçus pour le compte des États contractants et qui sont dus au titre d'événements imposables se produisant à partir du 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole.

Sur la base de ces dispositions, le nouvel article 26 est également applicable aux demandes préexistantes à l'entrée en vigueur ou à la prise d'effet du Protocole, à condition qu'elles soient traitées après l'entrée en vigueur du Protocole et qu'elles se rapportent à une période imposable à laquelle le nouvel article est applicable conformément à l'article III du Protocole.

L'ancien article 26 de la Convention de 1970 continue en principe à exister et à s'appliquer:

- aux impôts dus à la source sur les revenus attribués ou mis en paiement avant le 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole;

- aux autres impôts établis sur des revenus de périodes imposables commençant avant le 1er janvier de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole.

Le paragraphe 2 règle l'utilisation du texte irlandais de la Convention. Exceptionnellement, la Convention de

uitzonderlijk opgesteld in vier talen, waaronder het Iers. Dit behoort niet tot de gewone praktijk van Ierland. Om het probleem op te lossen dat zich, bij gebrek aan een Ierse tekst van dit Protocol, voordoet rond het amendement van de Ierse tekst van de Overeenkomst van 1970, werd besloten dat de Ierse tekst van de Overeenkomst zal ophouden uitwerking te hebben vanaf de data waarop dit Protocol overeenkomstig paragraaf 1 van artikel III van toepassing zal zijn op de belastingen.

4. Artikel IV van het Protocol.

Het Protocol maakt een integrerend deel uit van de Overeenkomst van 1970 en blijft derhalve van kracht zolang die Overeenkomst zelf van kracht blijft.

*
* *

De Regering is van oordeel dat het Protocol dat aan uw instemming wordt voorgelegd een toe-reikende oplossing biedt voor de administratieve bijstand in fiscale aangelegenheden tussen België en Ierland.

De Regering stelt u bijgevolg voor snel met dit Protocol in te stemmen opdat het zo spoedig mogelijk in werking zou kunnen treden.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Didier REYNDERS

De minister van Financiën,

Johan VAN OVERTVELDT

1970 a été rédigée en quatre langues, dont l'irlandais, ce qui ne correspond pas à la pratique habituelle de l'Irlande. Afin de résoudre le problème de l'amendement du texte irlandais de la Convention de 1970 en l'absence d'un texte irlandais du présent protocole, il a été décidé que le texte irlandais de la Convention cessera de produire ses effets à partir des dates auxquelles le présent Protocole sera applicable aux impôts conformément au paragraphe 1er de l'article III.

4. Article IV du Protocole.

Le Protocole fait partie intégrante de la Convention de 1970 et restera par conséquent en vigueur aussi longtemps que cette Convention elle-même sera en vigueur.

*
* *

Le Gouvernement estime que le Protocole qui est soumis à votre assentiment offre une solution satisfaisante en ce qui concerne l'assistance administrative en matière fiscale entre la Belgique et l'Irlande.

Le Gouvernement vous propose par conséquent de donner rapidement votre assentiment à ce Protocole afin qu'il puisse entrer en vigueur dans les plus brefs délais.

Le ministre des Affaires étrangères,

Didier REYNDERS

Le ministre des Finances,

Johan VAN OVERTVELDT

VOORONTWERP VAN WET**onderworpen aan het advies van de Raad van State**

Voorontwerp van wet houdende instemming met het Protocol, gedaan te Luxemburg op 14 april 2014, tot wijziging van de Overeenkomst tussen België en Ierland tot het vermijden van dubbele belasting en van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 24 juni 1970

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Het Protocol, gedaan te Luxemburg op 14 april 2014, tot wijziging van de Overeenkomst tussen België en Ierland tot het vermijden van dubbele belasting en van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 24 juni 1970, zal volkomen gevolg hebben.

AVANT-PROJET DE LOI**soumis à l'avis du Conseil d'État**

Avant-projet de loi portant assentiment au Protocole, fait à Luxembourg le 14 avril 2014, modifiant la Convention entre la Belgique et l'Irlande en vue d'éviter la double imposition et l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Bruxelles le 24 juin 1970

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Le Protocole, fait à Luxembourg le 14 avril 2014, modifiant la Convention entre la Belgique et l'Irlande en vue d'éviter la double imposition et l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Bruxelles le 24 juin 1970, sortira son plein et entier effet.

**ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 59.950/1/V VAN 12 SEPTEMBER 2016**

Op 27 juli 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Buitenlandse Zaken verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 12 september 2016,^(¹) een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet “houdende instemming met het Protocol, gedaan te Luxemburg op 14 april 2014, tot wijziging van de Overeenkomst tussen België en Ierland tot het vermijden van dubbele belasting en van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 24 juni 1970”.

Het voorontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 8 september 2016. De kamer was samengesteld uit Jeroen Van Nieuwenhove, staatsraad, voorzitter, Koen Muylle en Patricia De Somere, staatsraden, Marc Rigaux en Michel Tison, assesseurs, en Annemie Goossens, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine Bams, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen Van Nieuwenhove, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 12 september 2016.

*

*

**AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 59.950/1/V DU 12 SEPTEMBRE 2016**

Le 27 juillet 2016, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le ministre des Affaires étrangères à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, prorogé de plein droit jusqu'au 12 septembre 2016,^(¹) sur un avant-projet de loi “portant assentiment au Protocole, fait à Luxembourg le 14 avril 2014, modifiant la Convention entre la Belgique et l'Irlande en vue d'éviter la double imposition et l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Bruxelles le 24 juin 1970”.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre des vacances le 8 septembre 2016. La chambre était composée de Jeroen Van Nieuwenhove, conseiller d'État, président, Koen Muylle et Patricia De Somere, conseillers d'État, Marc Rigaux et Michel Tison, assesseurs, et Annemie Goossens, greffier.

Le rapport a été présenté par Kristine Bams, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jeroen Van Nieuwenhove, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 12 septembre 2016.

*

^(¹) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege wordt verlengd met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

^(¹) Ce délai résulte de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, *in fine*, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, qui précise que ce délai est prolongé de plein droit de quinze jours lorsqu'il prend cours du 15 juillet au 31 juillet ou lorsqu'il expire entre le 15 juillet et le 15 août.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe instemming te verlenen met het protocol, gedaan te Luxemburg op 14 april 2014, tot wijziging van het dubbelbelastingverdrag met Ierland².

ALGEMENE OPMERKING

3. De Werkgroep Gemengde Verdragen, ingesteld bij het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten “over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen”, heeft op 4 december 2012 geoordeeld dat het protocol een gemengd verdrag is.³

Het nieuwe artikel 26, paragraaf 1, van het dubbelbelastingverdrag, zoals vervangen bij artikel II van het wijzigende protocol, luidt:

“De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten wisselen de inlichtingen uit die naar verwachting relevant zullen zijn voor de uitvoering van de bepalingen van deze Overeenkomst of voor de toepassing of de tenuitvoerlegging van de nationale wetgeving met betrekking tot belastingen van elke soort en benaming die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan, voor zover de belastingheffing waarin die nationale wetgeving voorziet niet in strijd is met de Overeenkomst. De uitwisseling van inlichtingen wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2.”

Artikel 1 van het verdrag omschrijft het personele toepassingsgebied, namelijk “personen die verblijfhouder zijn van de ene of de andere overeenkomstsluitende Staat”, terwijl artikel 2 de belastingen bepaalt waarop het verdrag van toepassing is. Wat België betreft gaat het om de personenbelasting, de vennootschapsbelasting, de rechtspersonenbelasting, de belasting der niet-verblijfhouders, de voorheffingen en aanvullende voorheffingen, de opcentiemen op elk van de hiervoor vermelde belastingen, alsmede de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting (artikel 2, paragraaf 1,

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Protocol “tot wijziging van de Overeenkomst tussen België en Ierland tot het vermijden van dubbele belasting en van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 24 juni 1970”, gedaan te Luxemburg op 14 april 2014.

³ De Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) stemde via de schriftelijke procedure in met het verslag van de Werkgroep Gemengde Verdragen, wat bij brieven van 16 april 2013 is bevestigd.

1. En application de l’article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d’État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l’auteur de l’acte, le fondement juridique¹ et l’accomplissement des formalités prescrites.

PORTEE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet de porter assentiment au protocole, fait à Luxembourg le 14 avril 2014, modifiant la convention préventive de la double imposition avec l'Irlande².

OBSERVATION GÉNÉRALE

3. Le 4 décembre 2012, le Groupe de Travail Traités mixtes, institué par l'accord de coopération du 8 mars 1994 entre l'autorité fédérale, les communautés et les régions “relatif aux modalités de conclusion des traités mixtes”, a considéré que le protocole est un traité mixte³.

Le nouvel article 26, paragraphe 1er, de la convention préventive de la double imposition, tel qu'il est remplacé par l'article II du protocole modificatif, dispose:

“Les autorités compétentes des États contractants échangent les renseignements vraisemblablement pertinents pour appliquer les dispositions de la présente Convention ou pour l'administration ou l'application de la législation interne relative aux impôts de toute nature ou dénomination perçus pour le compte des États contractants, de leurs subdivisions politiques ou de leurs collectivités locales dans la mesure où l'imposition qu'elle prévoit n'est pas contraire à la Convention. L'échange de renseignements n'est pas restreint par les articles 1er et 2”.

L'article 1er de la convention définit le champ d'application personnel, à savoir les “personnes qui sont des résidents de l'un ou de l'autre des États contractants”, tandis que l'article 2 détermine les impôts auxquels s'applique la convention. En ce qui concerne la Belgique, il s'agit de l'impôt des personnes physiques, de l'impôt des sociétés, de l'impôt des personnes morales, de l'impôt des non-résidents, des précomptes et compléments de précomptes, des centimes additionnels à chacun des impôts visés ci-dessus, ainsi que de la taxe communale additionnelle à l'impôt des personnes

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par “fondement juridique” la conformité avec les normes supérieures.

² Protocole “modifiant la Convention entre la Belgique et l'Irlande en vue d'éviter la double imposition et l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Bruxelles le 24 juin 1970”, fait à Luxembourg le 14 avril 2014.

³ La Conférence interministérielle de la Politique étrangère (CIPE) a approuvé le rapport du Groupe de Travail Traités mixtes dans le cadre d'une procédure écrite, ce que confirment des courriers datés du 16 avril 2013.

1°). Het verdrag is ook van toepassing op elke gelijke of in wezen gelijksoortige belasting die na het sluiten ervan naast of in de plaats van de bestaande belastingen wordt geheven (artikel 2, paragraaf 2).

De nieuwe regeling inzake de uitwisseling van inlichtingen met Ierland is evenwel algemeen en is dus niet beperkt tot de personen bedoeld in artikel 1 van het verdrag en tot de belastingen vermeld in artikel 2 van het verdrag. Bovendien kunnen ook inlichtingen worden gevraagd “zelfs al heeft die andere Staat die inlichtingen niet nodig voor zijn eigen belastingdoeleinden” (nieuw artikel 26, paragraaf 4, van het verdrag). De Staat aan wie de inlichtingen zijn gevraagd, dient gebruik te maken van “de middelen voor het verzamelen van inlichtingen waarover hij beschikt om de gevraagde inlichtingen te verkrijgen” (*idem*).

Gelet daarop rijst de vraag wie in België uitvoering zal moeten geven aan een verzoek om inlichtingen uitgaande van een bevoegde autoriteit van Ierland.

Uit artikel 3, paragraaf 1, 8°, a), van het dubbelbelastingverdrag, zoals vervangen bij artikel I van het wijzigende protocol, volgt dat in België onder “bevoegde autoriteit” wordt verstaan “naargelang het geval, de minister van Financiën van de federale Regering en/of van de Regering van een Gewest en/of van een Gemeenschap, of zijn gemachtigde vertegenwoordiger”.

Daarom verdient het aanbeveling om op het intern-Belgische vlak te voorzien in een coördinatiemechanisme en -orgaan, zodat de bevoegde autoriteiten van Ierland weten tot wie een verzoek om inlichtingen moet worden gericht en de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten onderling kunnen uitmaken op welke wijze gevolg wordt gegeven aan een concreet verzoek.

Daarover werd blijkbaar reeds op 16 september 2015 in de schoot van het Overlegcomité een samenwerkingsakkoord in de zin van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 “tot hervorming der instellingen” gesloten.⁴

De griffier,

Annemie GOOSSENS

De voorzitter,

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

⁴ Aan de Raad van State is naar aanleiding van een eerdere advies-aanvraag al een niet-gedateerd en niet-onderkend exemplaar van de tekst ervan bezorgd, getiteld “Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap in het kader van de richtlijn 2011/16/EU van de Raad van 15 februari 2011 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van Richtlijn 77/799/EEG en in het kader van de gemengde bilaterale en multilaterale verdragen tussen het Koninkrijk België en een andere Staat of andere Staten die voorzien in een administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen”. Onder meer gelet op het gegeven dat de bij het akkoord betrokken partijen gezamenlijk instaan voor de financiering van de personeels- en werkingskosten van het centrale verbindingsbureau (artikel 19 van het akkoord), kan het eerst gevolg hebben nadat de parlementen van de verschillende betrokken partijen ermee hebben ingestemd bij wetgevende akte.

physiques (article 2, paragraphe 1er, 1°). La convention s’applique aussi aux impôts de nature identique ou analogue qui s’ajouteraient aux impôts actuels ou qui les remplaceraient (article 2, paragraphe 2).

Le nouveau régime en matière d’échange de renseignements avec l’Irlande est toutefois général et n’est donc pas limité aux personnes visées à l’article 1er de la convention et aux impôts visés à l’article 2 de la convention. En outre, des renseignements peuvent également être demandés “même [si cet autre État] n’en a pas besoin à ses propres fins fiscales” (nouvel article 26, paragraphe 4, de la convention). L’État à qui les renseignements sont demandés doit utiliser “les pouvoirs dont il dispose pour obtenir les renseignements demandés” (*idem*).

Eu égard à ce qui précède, la question se pose de savoir qui devra donner exécution en Belgique à une demande de renseignements émanant d’une autorité compétente d’Irlande.

Il résulte de l’article 3, paragraphe 1er, 8°, a), de la convention préventive de la double imposition, remplacé par l’article I du protocole modificatif que, par “autorité compétente” on entend, en Belgique, “selon le cas, le ministre des Finances du Gouvernement fédéral et/ou du Gouvernement d’une Région et/ou d’une Communauté, ou son représentant autorisé”.

Il est par conséquent recommandé de prévoir un mécanisme et un organe de coordination internes propres à la Belgique, afin de permettre aux autorités compétentes d’Irlande de savoir à qui il faut adresser une demande de renseignements et à l’autorité fédérale, aux communautés et aux régions, de déterminer de quelle manière il y a lieu de donner suite à une demande concrète.

À ce sujet, un accord de coopération au sens de l’article 92bis de la loi spéciale du 8 août 1980 “de réformes institutionnelles” a manifestement déjà été conclu le 16 septembre 2015 au sein du Comité de concertation⁴.

Le greffier,

Annemie GOOSSENS

Le président,

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

⁴ Un exemplaire non daté et non signé du texte de cet accord de coopération, intitulé “Accord de coopération entre l’État fédéral, la Région flamande, la Région wallonne, la Région de Bruxelles-Capitale, la Communauté flamande et la Communauté germanophone dans le cadre de la directive 2011/16/UE du Conseil du 15 février 2011 relative à la coopération administrative dans le domaine fiscal et abrogeant la directive 77/799/CEE et dans le cadre des traités mixtes bilatéraux et multilatéraux entre le Royaume de Belgique et un autre État ou d’autres États qui prévoient la coopération administrative dans le domaine fiscal” a déjà été transmis au Conseil d’État à l’occasion d’une demande d’avis antérieure. Compte tenu notamment du fait que les parties concernées par l’accord assurent conjointement le financement des frais de personnel et de fonctionnement du bureau central de liaison (article 19 de l’accord), il ne pourra produire ses effets qu’après que les parlements des différentes parties concernées y auront donné leur assentiment par un acte législatif.

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

*Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.*

Op de voordracht van de minister van Buitenlandse Zaken en van de minister van Financiën,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Financiën zijn ermee belast, in Onze naam, bij de Kamer van volksvertegenwoordigers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst hierna volgt:

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Het Protocol, gedaan te Luxemburg op 14 april 2014, tot wijziging van de Overeenkomst tussen België en Ierland tot het vermijden van dubbele belasting en van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 24 juni 1970, zal volkomen gevold hebben.

Gegeven te Brussel, 24 november 2016

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Buitenlandse Zaken,

Didier REYNDERS

De minister van Financiën,

Johan VAN OVERTVELDT

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

*À tous, présents et à venir,
SALUT.*

Sur la proposition du ministre des Affaires étrangères et du ministre des Finances,

Nous avons arrêté et arrêtons:

Le ministre des Affaires étrangères et le ministre des Finances sont chargés de présenter, en Notre nom, à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Le Protocole, fait à Luxembourg le 14 avril 2014, modifiant la Convention entre la Belgique et l'Irlande en vue d'éviter la double imposition et l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Bruxelles le 24 juin 1970, sortira son plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 24 novembre 2016

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le ministre des Affaires étrangères,

Didier REYNDERS

Le ministre des Finances,

Johan VAN OVERTVELDT

BIJLAGE

ANNEXE

**PROTOCOL
TOT WIJZIGING VAN
DE OVEREENKOMST
TUSSEN
BELGIË
EN
IERLAND
TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING
EN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING
INZAKE BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN,
ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 24 JUNI 1970**

**PROTOCOL
TOT WIJZIGING VAN
DE OVEREENKOMST
TUSSEN
BELGIË
EN
IERLAND
TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING
EN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING
INZAKE BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN,
ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 24 JUNI 1970**

**HET KONINKRIJK BELGIË,
de Vlaamse Gemeenschap,
de Franse Gemeenschap,
de Duitstalige Gemeenschap,
het Vlaamse Gewest,
het Waalse Gewest,
en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
enerzijds,**

EN

**IERLAND,
anderzijds,**

WENSENDE de Overeenkomst te wijzigen tussen België en Ierland tot het vermijden van dubbele belasting en van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Brussel op 24 juni 1970 (hierna te noemen “de Overeenkomst”),

ZIJN het volgende overeengekomen:

ARTIKEL I

De tekst van paragraaf 1, 8 (a) van artikel 3 van de Overeenkomst wordt opgeheven en vervangen door de volgende tekst:

- “(a) *in België, naargelang het geval, de Minister van Financiën van de federale Regering en/of van de Regering van een Gewest en/of van een Gemeenschap, of zijn gemachtigde vertegenwoordiger; en*”

ARTIKEL II

De tekst van artikel 26 van de Overeenkomst wordt opgeheven en vervangen door de volgende tekst:

- “1. *De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten wisselen de inlichtingen uit die naar verwachting relevant zullen zijn voor de uitvoering van de bepalingen van deze Overeenkomst of voor de toepassing of de tenuitvoerlegging van de nationale wetgeving met betrekking tot belastingen van elke soort en benaming die worden geheven ten behoeve van de overeenkomstsluitende Staten of van de staatkundige onderdelen of plaatselijke gemeenschappen daarvan, voor zover de belastingheffing waarin die nationale wetgeving voorziet niet in strijd is met de Overeenkomst. De uitwisseling van inlichtingen wordt niet beperkt door de artikelen 1 en 2.*
2. *De door een overeenkomstsluitende Staat ingevolge paragraaf 1 verkregen inlichtingen worden op dezelfde wijze geheim gehouden als inlichtingen die onder de nationale wetgeving van die Staat zijn verkregen en worden alleen ter kennis gebracht van personen of autoriteiten (daaronder begrepen rechterlijke instanties en administratieve lichamen) die betrokken zijn bij de vestiging of invordering van de in paragraaf 1 bedoelde belastingen, bij de tenuitvoerlegging of vervolging ter zake van die belastingen, bij de beslissing in beroepszaken die betrekking hebben op die belastingen, of bij het toezicht daarop. Deze personen of autoriteiten gebruiken die inlichtingen slechts voor die doeleinden. Zij mogen deze inlichtingen kenbaar maken tijdens openbare rechtszittingen of in rechterlijke beslissingen. Niettegenstaande hetgeen voorafgaat, mogen de door een overeenkomstsluitende Staat verkregen inlichtingen voor andere doeleinden worden gebruikt indien ze overeenkomstig de wetgeving van beide Staten voor die andere doeleinden mogen worden gebruikt en indien de bevoegde autoriteit van de Staat die de inlichtingen verstrekt, de toestemming geeft voor dat gebruik.*
3. *In geen geval mogen de bepalingen van de paragrafen 1 en 2 aldus worden uitgelegd dat aan een overeenkomstsluitende Staat de verplichting wordt opgelegd:*
- (a) *administratieve maatregelen te nemen die afwijken van de wetgeving en de administratieve praktijk van die of van de andere overeenkomstsluitende Staat;*
- (b) *inlichtingen te verstrekken die niet verkrijgbaar zijn volgens de wetgeving of in de normale gang van de administratieve werkzaamheden van die of van de andere overeenkomstsluitende Staat;*
- (c) *inlichtingen te verstrekken die een handels-, bedrijfs-, rijverheids- of beroepsgeheim of een handelswerkwijze zouden onthullen, dan wel inlichtingen waarvan het verstrekken in strijd zou zijn met de openbare orde.*

4. *Wanneer op basis van de bepalingen van dit artikel door een overeenkomstsluitende Staat om inlichtingen is verzocht, gebruikt de andere overeenkomstsluitende Staat de middelen voor het verzamelen van inlichtingen waarover hij beschikt om de gevraagde inlichtingen te verkrijgen, zelfs al heeft die andere Staat die inlichtingen niet nodig voor zijn eigen belastingdoeleinden. De verplichting die in de vorige zin is vervat, is onderworpen aan de beperkingen waarin paragraaf 3 van dit artikel voorziet, maar die beperkingen mogen in geen geval aldus worden uitgelegd dat ze een overeenkomstsluitende Staat toestaan het verstrekken van inlichtingen te weigeren enkel omdat die Staat geen binnenlands belang heeft bij die inlichtingen.*
5. *In geen geval mogen de bepalingen van paragraaf 3 van dit artikel aldus worden uitgelegd dat ze een overeenkomstsluitende Staat toestaan om het verstrekken van inlichtingen te weigeren enkel en alleen omdat de inlichtingen in het bezit zijn van een bank, een andere financiële instelling, een trust, een stichting, een gevormde of een persoon die werkzaam is in de hoedanigheid van een vertegenwoordiger of een vertrouwenspersoon of omdat de inlichtingen betrekking hebben op eigendomsbelangen in een persoon.”*

ARTIKEL III

1. Elk van de overeenkomstsluitende Staten stelt de andere overeenkomstsluitende Staat langs diplomatieke weg in kennis van de voltooiing van de procedures die door zijn wetgeving voor de inwerkingtreding van dit Protocol zijn vereist. Het Protocol zal in werking treden op de datum van de laatste van deze kennisgevingen en de bepalingen ervan zullen van toepassing zijn:
  - a) met betrekking tot strafrechtelijke fiscale aangelegenheden, vanaf de datum waarop het Protocol in werking treedt;
  - b) met betrekking tot alle andere fiscale aangelegenheden:
    - (i) met betrekking tot de bij de bron verschuldigde belastingen op inkomsten die zijn toegekend of betaalbaar gesteld op of na de eerste dag van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden;
    - (ii) met betrekking tot de andere belastingen die worden geheven naar het inkomen, op inkomsten van belastbare tijdsperioden die aanvallen op of na de eerste dag van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden;
    - (iii) met betrekking tot alle andere belastingen, op elke andere belasting die verschuldigd is ter zake van belastbare feiten die zich voordoen op of na de eerste dag van het jaar dat onmiddellijk volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden.
2. De Ierse tekst van de Overeenkomst zal ophouden uitwerking te hebben vanaf de data waarop dit Protocol van toepassing zal worden op belastingen in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van paragraaf 1.

ARTIKEL IV

Dit Protocol, dat een integrerend deel van de Overeenkomst uitmaakt, zal van kracht blijven zolang de Overeenkomst van kracht blijft en zal van toepassing zijn zolang de Overeenkomst zelf van toepassing is.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gevoldmachtigd door hun respectieve Regeringen, dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN in tweevoud te Luxemburg, op 14 april 2014, in de Engelse, Franse en Nederlandse taal, de drie teksten zijnde gelijkelijk authentiek.

**PROTOCOLE
MODIFIANT
LA CONVENTION
ENTRE
LA BELGIQUE
ET
L'IRLANDE
EN VUE D'EVITER LA DOUBLE IMPOSITION
ET L'EVASION FISCALE
EN MATIERE D'IMPOTS SUR LE REVENU,
SIGNEE A BRUXELLES LE 24 JUIN 1970**

**PROTOCOLE
MODIFIANT
LA CONVENTION
ENTRE
LA BELGIQUE
ET
L'IRLANDE
EN VUE D'EVITER LA DOUBLE IMPOSITION
ET L'EVASION FISCALE
EN MATIERE D'IMPOSTS SUR LE REVENU,
SIGNEE A BRUXELLES LE 24 JUIN 1970**

LE ROYAUME DE BELGIQUE,
la Communauté flamande,
la Communauté française,
la Communauté germanophone,
la Région flamande,
la Région wallonne,
et la Région de Bruxelles-Capitale,
d'une part,

ET

L'IRLANDE,
d'autre part,

DESIREUX de modifier la Convention entre la Belgique et l'Irlande en vue d'éviter la double imposition et l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, signée à Bruxelles le 24 juin 1970 (ci-après dénommée "la Convention"),

SONT CONVENUS des dispositions suivantes:

ARTICLE I

Le texte de l'article 3, paragraphe 1er, 8 (a) de la Convention est supprimé et remplacé par ce qui suit:

- "(a) en ce qui concerne la Belgique, selon le cas, le Ministre des Finances du Gouvernement fédéral et/ou du Gouvernement d'une Région et/ou d'une Communauté, ou son représentant autorisé, et"*

ARTICLE II

Le texte de l'article 26 de la Convention est supprimé et remplacé par ce qui suit:

- "1. Les autorités compétentes des Etats contractants échangent les renseignements vraisemblablement pertinents pour appliquer les dispositions de la présente Convention ou pour l'administration ou l'application de la législation interne relative aux impôts de toute nature ou dénomination perçus pour le compte des Etats contractants, de leurs subdivisions politiques ou de leurs collectivités locales dans la mesure où l'imposition qu'elle prévoit n'est pas contraire à la Convention. L'échange de renseignements n'est pas restreint par les articles 1er et 2.*
- 2. Les renseignements reçus en vertu du paragraphe 1er par un Etat contractant sont tenus secrets de la même manière que les renseignements obtenus en application de la législation interne de cet Etat et ne sont communiqués qu'aux personnes ou autorités (y compris les tribunaux et organes administratifs) concernées par l'établissement ou le recouvrement des impôts mentionnés au paragraphe 1er, par les procédures ou poursuites concernant ces impôts, par les décisions sur les recours relatifs à ces impôts, ou par le contrôle de ce qui précède. Ces personnes ou autorités n'utilisent ces renseignements qu'à ces fins. Elles peuvent révéler ces renseignements au cours d'audiences publiques de tribunaux ou dans des jugements. Nonobstant ce qui précède, les renseignements reçus par un Etat contractant peuvent être utilisés à d'autres fins lorsque cette possibilité résulte des lois des deux Etats et lorsque l'autorité compétente de l'Etat qui fournit les renseignements autorise cette utilisation.*
- 3. Les dispositions des paragraphes 1er et 2 ne peuvent en aucun cas être interprétées comme imposant à un Etat contractant l'obligation:*
  - (a) de prendre des mesures administratives dérogeant à sa législation et à sa pratique administrative ou à celles de l'autre Etat contractant;*
  - (b) de fournir des renseignements qui ne pourraient être obtenus sur la base de sa législation ou dans le cadre de sa pratique administrative normale ou de celles de l'autre Etat contractant;*
  - (c) de fournir des renseignements qui révéleraient un secret commercial, industriel, professionnel ou un procédé commercial ou des renseignements dont la communication serait contraire à l'ordre public.*

4. *Si des renseignements sont demandés par un Etat contractant conformément aux dispositions du présent article, l'autre Etat contractant utilise les pouvoirs dont il dispose pour obtenir les renseignements demandés, même s'il n'en a pas besoin à ses propres fins fiscales. L'obligation qui figure dans la phrase précédente est soumise aux limitations prévues au paragraphe 3 du présent article sauf si ces limitations sont susceptibles d'empêcher un Etat contractant de communiquer des renseignements uniquement parce que ceux-ci ne présentent pas d'intérêt pour lui dans le cadre national.*
5. *Les dispositions du paragraphe 3 du présent article ne peuvent en aucun cas être interprétées comme permettant à un Etat contractant de refuser de communiquer des renseignements uniquement parce que ceux-ci sont détenus par une banque, un autre établissement financier, un trust, une fondation, un mandataire ou une personne agissant en tant qu'agent ou fiduciaire ou parce que ces renseignements se rattachent aux droits de propriété d'une personne. "*

ARTICLE III

1. Chacun des Etats contractants notifiera à l'autre Etat contractant, par la voie diplomatique, l'accomplissement des procédures requises par sa législation pour l'entrée en vigueur du présent Protocole. Le Protocole entrera en vigueur à la date de la seconde de ces notifications et ses dispositions seront applicables:
  - a) en matière fiscale pénale, à partir de la date d'entrée en vigueur du Protocole;
  - b) pour toutes les autres questions fiscales:
    - (i) en ce qui concerne les impôts dus à la source, aux revenus attribués ou mis en paiement à partir du 1er jour de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole;
    - (ii) en ce qui concerne les autres impôts perçus sur le revenu, aux revenus de périodes imposables commençant à partir du 1er jour de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole;
    - (iii) en ce qui concerne tous les autres impôts, à tout autre impôt dû au titre d'événements imposables se produisant à partir du 1er jour de l'année qui suit immédiatement celle de l'entrée en vigueur du Protocole.
2. Le texte irlandais de la Convention cessera de produire ses effets à partir des dates auxquelles le présent Protocole sera applicable aux impôts conformément aux dispositions pertinentes du paragraphe 1er.

ARTICLE IV

Le présent Protocole, qui fait partie intégrante de la Convention, restera en vigueur aussi longtemps que la Convention reste en vigueur et s'appliquera aussi longtemps que la Convention elle-même est applicable.

EN FOI DE QUOI, les soussignés, à ce dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Protocole.

FAIT à Luxembourg, le 14 avril 2014, en double exemplaire, en langues anglaise, française et néerlandaise, les trois textes faisant également foi.